

19 MAYIS VE KURTULUŐA GİDEN YOL

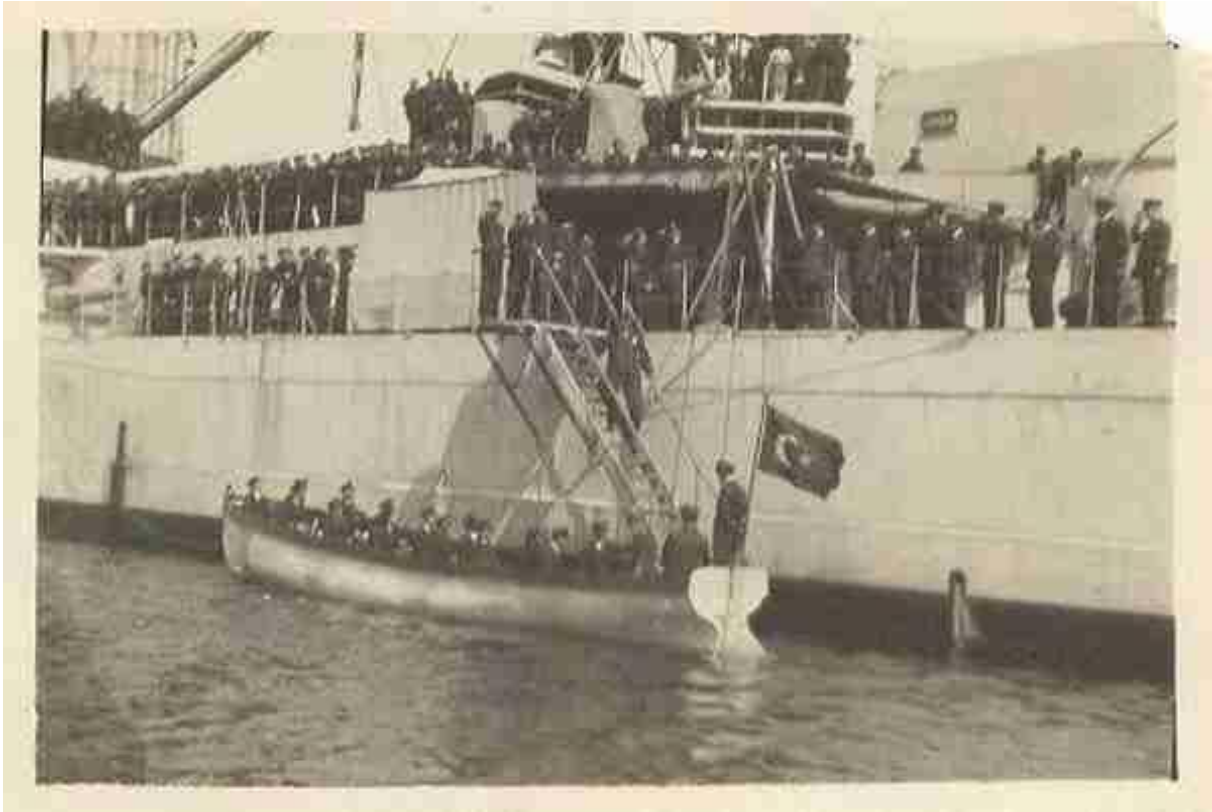

1.Dünya Savaşı'ndan Osmanlı'nın yenik çıkması üzerine 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi ve sonrasında 1915'de Çanakkale'yi geçemeyen İngilizler, Fransızlar ve hatta Amerikan gemileri İstanbul'u işgal etmiş ve Anadolu'nun muhtelif yerlerine asker çıkarmışlardı. Karadeniz liman şehirleri de buna dâhildi. Fransızlar ise Güney bölgelerimize asker çıkarmışlardı. Amerikalılar ise çok görünürde olmasa da İzmir, İstanbul ve Karadeniz'de varlık göstermişlerdi. Tüm bu sıkıntılı durum karşısında muhteviyatı ve hikâyesi ne olursa olsun, ister mukadderat ister tevafuk olarak görelim Mirliya Mustafa Kemal Paşa geniş yetkilerle, maiyetiyle ve teknik destekle Samsun'a çıkmıştı. Zahirde isyancıları bastırarak ve işgalci devletlerin rahatlaması sağlanacaktı.

Zira başka türlü Anadolu'ya çıkarak, Kurtuluş Savaşını başlatmak mümkün değildi. İlk olarak Karadeniz bölgesindeki Pontuscu Rumlar ve Taşnakçı Ermenilerin isyanlarının bastırılması mücadelesine girişti ve bunun ön hazırlığı olarak görev belgesindeki tüm valilere telgraf çekerek bölgelerindeki ayrılıkçı çeteler ve bunlarla mücadele yöntemleri hakkında bilgi aldı. Havza'da uzun süre kalışının arkasında da bu çalışmaların sürdürülmesi yer almaktadır. Gazi (Topal) Osman Ağa ile de görüşmesi bu sırada gerçekleşmiştir. Gizli yapılan görüşmeye temkinli yaklaşımlara verdiği cevap çok manidardır. Dağlar asker kaçaklarıyla doluyken bana

böyle yürekli kimseler gerekmektedir demiştir. Gerçekten de gerek çetelerle mücadelede gerekse Kurtuluş Savaşı süresince Gazi Osman Ağa gönüllü birlikleriyle mücadele etmiştir.

Elbette Mustafa Kemal Paşa'nın (Atatürk'ün) bu mücadelesi stratejik olduğu kadar uzun sürelidir ve değişik safhaları bulunmaktadır. Doğu cephesinde Ruslarla sağlanan sulhan sonra ordumuzun doğuda rahatlaması üzerine buradaki kuvvetlerimiz de batıya destek olmuştur.

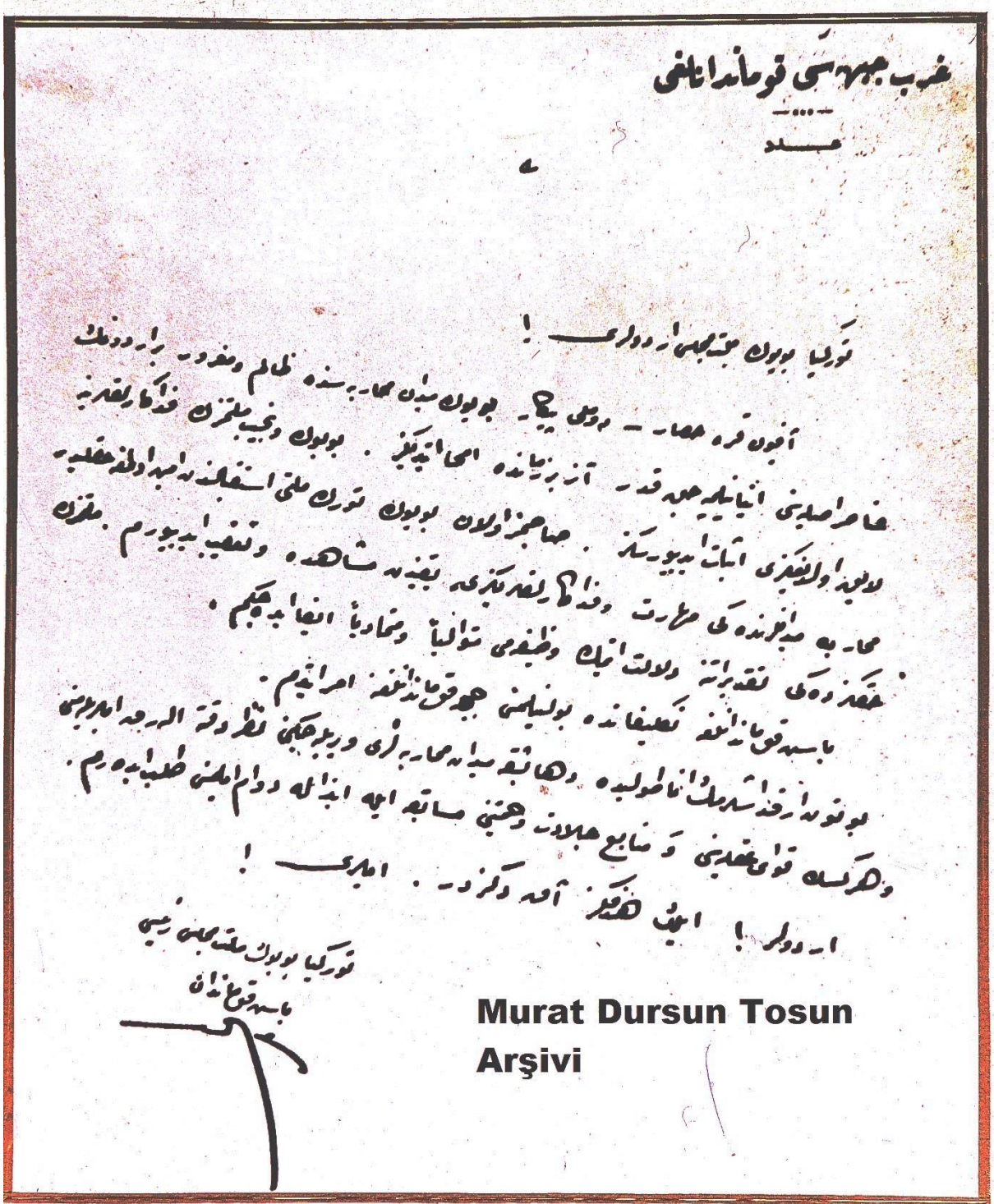
Mustafa Kemal Atatürk'ün verdiği mücadele ile ilgili özel arşivimdeki 2 belgeyi grup arkadaşlarımla da desteğiyle okudum. Özellikle ikinci belgede mürekkep dağılması olduğundan okunmasında zorluk oluştu.

Bu belgelerden ilki Mustafa Kemal Paşa'ya başkomutanlık yetkisi verilmesi sonrasında Paşa'nın bir nevi teşekkür metnidir. Başkumandanlık Kanunu, Türk Kurtuluş Savaşı sırasında Kütahya-Eskişehir Muharebelerinden sonra 5 Ağustos 1921 tarihli kanunla, Türkiye Büyük Millet Meclisi Mustafa Kemal Paşa'ya Türk ordusunun başkomutanlığını vermişti. Belgenin sonundaki en önemli cümle Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Baş Kumandan Gazi sıfatıyla **“Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz’dir. İleri!”** emridir. Birinci belgenin altında tarih bulunmasa da ikinci belge 20 Eylül Sene (13)37 (20 Eylül 1921) tarihlidir. Belgede Başkumandan Mustafa Kemal olarak belirtilmiş ise de imzası Gazi şeklindedir. Belge askerlere hitaben yazılmış ve özgü ifadeleri içermektedir.

Belgede Gazi sıfatının da kullanılmış olması Sakarya Meydan Savaşı sonrası hatırlatmaktadır. Bilindiği gibi Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasından sonra, Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'ya, Millet Meclisi, 19 Eylül 1921'de kanunla "Müşir" (Mareşal) rütbesi ile "Gazi" unvanı vermişti. Dolayısıyla iki belge de aynı veya yakın tarihli olabilir.

Sözün özü Mustafa Kemal Paşa'nın (Atatürk'ün) Samsun'a ayak basması tarihin seyrine etki eden çok önemli bir dönüm noktasıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Orduları!

Afyonkarahisar-Dumlupınar büyük meydan muharebesinde zalim ve mağrur bir ordunun anâsır-ı asliyesini (asıl unsurlarını) inanılmayacak kadar az bir zamanda imha ettiniz. Büyük ve necip milletimizin fedakârlıklarına layık olduklarınızı ispat ediyorsunuz. Sahibimiz olan büyük Türk milleti istikbalinden emin olmağa haklıdır. Muharebe meydanındaki maharet ve fedakârlıklarınızı yakından müşahede ve takip ediyorum. Milletimizin hakkınızdaki takdiratına delâlet etmek ve vazifemi mütevaliyen (devamlı olarak) ve mütemâdiyen (ara vermeden) ifa edeceğim.

Başkumandanlığa teklifatda bulunulmasını cephe kumandanlığına emrettim.

Bütün arkadaşlarının Anadolu'da daha başka meydan muharebeleri verileceğini nazar-ı dikkate alarak ilerlemesini ve herkesin kuvâ-yı akliyesini (akıl kuvvetini) ve menâbî-i celâdet (cesaretini) ve himmetini (yardımını) müsâbaka ile ibzâle (yarışarak bol bol vermeye) devam eylesinini talep ederim.

Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Baş Kumandan Gazi

Sizin gibi kumandanları, zabitleri, neferleri olan bir millete yâd elleri altında (yabancıların tahakkümünde) köle olmak mümkün değildir. Bu defa Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin hakkımda yeni bir rütbe ve Gazi unvanıyla tecelli eden iltifat ve tevcihi doğrudan doğruya size râcidir. Milletın verdiği bu rütbe ile yükselen ordusu en şerefli ve en ulu bir gaza ile mümtaz (seçkin, üstün) olduk. Yine orduda büyük kahramanlığınızla sizin gösterdiğiniz nihayetsiz fedakârlıklar bahasız kazanılan büyük muzafferiyetin millet tarafından takdirine delâlet iden bu unvanı ve rütbeyi ancak size izafe ederek bütün askerlik hayatımın en büyük sermaye-i iftiharını olarak taşıyacağım. Cenâb-ı Hâk giriştiğimiz kurtuluş mücadelesinde şerefli silah arkadaşlarıma kendilerini temyiz eden (seçen) asaletin, civan-merdliğin, kahramanlığın hakkı olsun, kat'ı hilafı (aykırılığı da baid (uzak) etsin.

Fi 20 Eylül Sene (13)37 (20 Eylül 1921)

Başkumandan Mustafa Kemal

